

บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์
การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย
และการจัดนิทรรศการทางวิชาการ

ราชภัฏวิชาการเพื่อท้องถิ่น ครั้งที่ ๖
ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

“ราชภัฏเชียงใหม่
เปิดใจ ๔๕ พรรษา มหาราชัน”

บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์

การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยายและการจัดนิทรรศการทางวิชาการ

ราชภัฏวิชาการเพื่อท้องถิ่น
ครั้งที่ ๖

ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

“ราชภัฏเชียงใหม่
เทิดไท้ ๘๕ พรรษา มหาราชัน”

บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยายและการจัดนิทรรศการทางวิชาการ
ราชภัฏวิชาการเพื่อท้องถิ่น ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
“ราชภัฏเชียงใหม่ เกิดให้ ๘๕ พรรษา มหาราชัน”

ISBN

978-616-7669-15-1

จัดทำโดย

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาคารราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ ชั้น 14 เลขที่ 202 ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300
โทรศัพท์/โทรสาร 053-885950

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวดี ม้าลำพอง	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา
รองศาสตราจารย์ ดร.อาวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา
รองศาสตราจารย์ นพ.สิทธิพร บุญยนิคย์	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความราชภัฏวิชาการเพื่อท้องถิ่น ครั้งที่ ๖ “ราชภัฏเชียงใหม่ เกิดให้ ๘๕ พรรษา มหาราชัน”

1. ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ	8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชญ์สินี ชมพูคำ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ รัตนพานนท์	9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจันทร์ เชื้อสุวรรณ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวดี ม้าลำพอง	10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลทิพย์ คำใจ
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ชมพูคำ	11. อาจารย์ ดร.ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์
5. รองศาสตราจารย์พิทยาภรณ์ มานะจุติ	12. อาจารย์ ดร.ทัตพร คุณประดิษฐ์
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎิภักดิ์ เขมวิมุตติวงศ์	13. อาจารย์ ดร.กาญจนา สุระ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญเลิศ กลิ่นรัตน์	14. อาจารย์ ดร.กัญญพัสรี กล่อมธงเจริญ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนตรี ศิริจันทร์ชื่น ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ กิตติบุตร รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
อาจารย์ ดร.จิตมา กัตถัญญ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ ปรืบไหว รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

นางสาวศิริพร ริพล	หัวหน้าสำนักงานสถาบันวิจัยและพัฒนา
นางสาวกรรณิกา ชาง	นักวิชาการเงินและบัญชี
นางพิมพ์พรณ สุญโญ	นักวิชาการพัสดุ
นางสาวณัฐธยาน์ บันเทา	นักวิจัย
นางสาวกรทอง ลีสุวรรณ	นักวิจัย
นางสาวหทัยพร วังพฤษ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวจินตภา อัจฉริยากร	นักวิชาการศึกษา
นางสาวภักจิรา กาบใจ	นักวิชาการศึกษา
นายปรัชญา ไชยวงศ์	นักวิชาการคอมพิวเตอร์
นายวิชราวุธ สุวรรณคำ	เจ้าหน้าที่ธุรการ

รูปแบบการใช้ชีวิตคู่และการดำเนินธุรกิจร่วมกันของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

Patterns of Living and Elderly Couple's Business Operation, Amphoe Muang, Udonthani Province

สุพัตรา ม่วงลาด¹ อรุณกมล คำสุพรหม¹ และเอกกฤต เลิศวิทยาประดิษฐ์²

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตคู่ของผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรธานี 2) ศึกษาการดำเนินธุรกิจร่วมกันของผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรธานี และเพื่อ 3) นำเสนอแนวทางป้องกันปัญหาชีวิตคู่ของผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรธานี ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้สูงอายุที่เป็นคู่สามีภรรยาที่ดำเนินธุรกิจร่วมกันจำนวน 10 คู่ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้สูงอายุที่ใช้ชีวิตคู่ร่วมกันอย่างยืนยำนั้น ต้องมีความเชื่อใจซึ่งกันและกัน ไม่ปิดบังเรื่องราวต่างๆ มีความซื่อสัตย์ และพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ไม่ทำให้อีกฝ่ายเกิดความกังวลจนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการทะเลาะกัน 2) การดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุเป็นการดำเนินธุรกิจค้าขาย ทั้งขายส่งและขายปลีก โดยผู้สูงอายุทั้งสองคนร่วมกันเป็นเจ้าของธุรกิจด้วยกัน บริหารหารหรือวางแผนการดำเนินธุรกิจร่วมกัน มีการมอบสิทธิ์ในการตัดสินใจเด็ดขาดอยู่ที่ฝ่ายชาย เพื่อเป็นการให้เกียรติในฐานะที่เป็นผู้นำครอบครัวและเป็นการลดปัญหาการขัดแย้งทางธุรกิจที่จะเกิดขึ้น และ 3) แนวทางการป้องกันเมื่อมีปัญหาชีวิตคู่เกิดขึ้น เช่น การทะเลาะกัน ผู้สูงอายุต้องทำให้อารมณ์ของตนเองสงบลงโดยการอยู่คนเดียว และมีการพูดคุยถึงปัญหาและผลที่เกิดขึ้น บริหารหารหรือทางออกให้กับปัญหา โดยการพูดคุยอย่างมีเหตุผล ใจเย็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้สูงอายุจะแยกประเด็นปัญหาชีวิตคู่ออกจากปัญหาการดำเนินธุรกิจอย่างชัดเจน

Abstract

The objectives of this study were : 1) To study elder's pattern of living in Udonthani, 2) To study elderly couple's business operation in Udonthani, and 3) To study how to prevent the problems of the elderly life in Udonthani. This study used qualitative approach; by observation and in-depth interviews with 10 elderly couple. The results showed that : 1) Elderly have trust each other, honest and talk all the time. 2) The majority of elderly people operate as a trading business. Both wholesale and retail. The elder two share a business together. Discuss the business plan together. The final decision to grant the man. To be honored as a leader and as a family business to reduce conflict occurs. And 3) Guidelines for Prevention when problems occur, such as marriage and the elderly have to fight their own emotions calm down alone. And discuss the problems and consequences. Discuss a solution to the problem. By talking calmly and rationally accept the opinions of others. Elderly are separate issues from the life of business clearly.

บทนำ

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก เป็นสถาบันสากลและเก่าแก่ที่สุดของมนุษย์ แต่การที่สภาพครอบครัวเกิดขึ้นแล้วก็ได้หมายความว่าสภาพครอบครัวจะมั่นคงยั่งยืนตลอดไป อาจมีการสิ้นสุดหรือแตกสลายลงได้ โดยทั่วไปการสิ้นสุดของสภาพครอบครัวมี 2 ประการคือ ประการแรกการหย่าร้างจากกัน และประการที่สองคือการตาย (วันทนา กลิ่นงาม. 2525 : 1) ในอดีตการหย่าร้างไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม ปัญหาการหย่าร้างจึงไม่ค่อยเกิดขึ้น อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้หญิงไทยในอดีตมีหน้าที่อยู่กับบ้าน ดูแลการงานภายในบ้านทุกอย่าง ไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้านเหมือนในปัจจุบัน ปัญหาการหย่าร้างจึงไม่เกิดขึ้น (เทพชู ทับทอง. 2546 : 177) ปัจจุบันประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตก ผู้หญิงมีโอกาสดำเนินการศึกษาระดับสูงขึ้น มีการตื่นตัว

เรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมกับชาย มีอิสระ เสรีภาพในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ มีโอกาสร่วมกิจกรรมทางสังคมและใช้ชีวิตนอกบ้านมากขึ้น (อานนท์ อาภาภิรม. 2516 : 14)

ปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุกำลังเพิ่มสัดส่วนขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี 2543 ร้อยละ 9.19 ของประชากรไทยเป็นผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในปี 2553 ประชากรกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11.36 และคำนวณไว้ว่าในปี 2563 จำนวนประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.28 ของประชากรทั้งหมด ขณะนี้ผู้น้อยอายุยืนยาวมากขึ้น คนที่อายุ 60 ปีมีโอกาสที่จะมีชีวิตจนถึงอายุ 80 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการรักษาสุขภาพ สามารถทำงานที่เป็นประโยชน์ และมีความสุขไปในขณะเดียวกัน (วิพรรณ ประจวบเหมาะ, 2542) ดังนั้น จึงเป็นโอกาสให้ผู้สูงอายุที่มีอายุในช่วงอายุดังกล่าวดำเนินการประกอบธุรกิจเพื่อเพิ่มความมั่นคงของชีวิต โดยร่วมกันทำธุรกิจระหว่างคู่สามีภรรยา

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ในการศึกษาถึงรูปแบบการใช้ชีวิตคู่และการดำเนินธุรกิจร่วมกันของผู้สูงอายุ โดยผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตคู่ของผู้สูงอายุ และการดำเนินธุรกิจอย่างเหมาะสม ปัญหา และแนวทางในการป้องกันปัญหาชีวิตคู่ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้อันจะนำไปสู่การได้ต้นแบบในการดำเนินชีวิตคู่และการดำเนินธุรกิจร่วมกันที่ยั่งยืนให้กับผู้สูงอายุรุ่นหลังต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตคู่ของผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรธานี
2. ศึกษาการดำเนินธุรกิจร่วมกันของผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรธานี
3. นำเสนอแนวทางป้องกันปัญหาชีวิตคู่ของผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา ผู้วิจัยจะศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตคู่ การดำเนินธุรกิจร่วมกันของผู้สูงอายุ และแนวทางในการแก้ปัญหาชีวิตคู่ของผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรธานี
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ภาคสนามแบบเจาะจง คือ จังหวัดอุดรธานี ที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เหมาะสมในการศึกษาได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง
3. ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตคู่ของผู้สูงอายุ การดำเนินธุรกิจคู่ และแนวทางในการแก้ปัญหาชีวิตคู่ของผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรธานี ระหว่างเดือนสิงหาคม 2555 – เดือนพฤศจิกายน 2555

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุคู่สมรสที่ดำเนินชีวิตและธุรกิจร่วมกันในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีจำนวน 10 คู่ โดยใช้การสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกแบบสโนว์บอล (snow ball sampling) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม รวมไปถึงข้อมูลจากเอกสารต่างๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แนวคำถามปลายเปิดที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา
 2. เครื่องบันทึกเสียง ใช้สำหรับบันทึกเสียงผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ศึกษาต้องขออนุญาตก่อนการบันทึก
 3. สมุดจดบันทึกภาคสนาม ใช้บันทึกข้อมูลในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุคู่สมรส
 4. กล้องถ่ายภาพดิจิทัล ใช้เก็บข้อมูลภาพบรรยากาศในการสัมภาษณ์แบบระดับลึกรายบุคคลของผู้สูงอายุคู่สมรส
- การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นไปตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ได้แก่ หนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นตัวอย่างในการทำการศึกษาคำความเข้าใจกับเรื่องที่ทำการศึกษา และเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับเรื่องที่ทำการศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่างๆ มาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ระดับลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คู่ โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบสโนว์บอล (snow ball sampling)

4. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีวิธีการตรวจสอบ คือ การรวบรวมข้อมูลจากผู้วิจัยหลายคนทั้งจากข้อมูลการลงภาคสนาม และการศึกษาจากเอกสารต่างๆ หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า

1. ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-80 ปี และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับคู่สมรสมานานมากกว่า 40 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบุตรหลาน มีผู้สูงอายุเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่อาศัยอยู่ตามลำพังกับคู่สมรส เพราะบุตรหลานแต่งงานออกเรือนไปอยู่ที่อื่น ผู้สูงอายุจะใช้เวลาในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่อยู่กับคู่สมรส ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เจรจาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้บ่อยครั้งที่มีการขัดแย้งกัน สาเหตุเกิดจากการที่ต่างฝ่ายต่างมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง และเห็นว่าความคิดของตนเองนั้นดีที่สุด แต่ความขัดแย้งต่างๆ ก็สามารถจบลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากผู้สูงอายุใช้ชีวิตร่วมกันมาเป็นเวลานาน ทำให้ต่างฝ่ายต่างเข้าใจบุคลิกของกันและกัน ทราบว่าต้องทำอะไรเมื่อเกิดปัญหา

2. ผู้สูงอายุยังใช้เวลาในชีวิตประจำวันอยู่กับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งแนวคิดในการดำเนินธุรกิจเริ่มจากการที่ผู้สูงอายุต้องการมีรายได้เป็นของตนเอง เพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ไม่ต้องการเป็นภาระของบุตรหลาน และต้องการแสดงถึงศักยภาพในการทำงานของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ซึ่งธุรกิจที่ทำส่วนใหญ่ คือ ธุรกิจการค้า ทั้งการค้าส่ง และการค้าปลีก การบริหารธุรกิจจะให้ฝ่ายชายเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เรื่อง เป็นการลดปัญหาความขัดแย้ง ผู้สูงอายุจะมีกิจกรรมหลักในการดำเนินธุรกิจ คือ การขายสินค้าให้กับผู้บริโภค ส่วนใหญ่เป็นลูกค้าในท้องถิ่น ส่วนกิจกรรมรอง คือ การตรวจสอบรายรับ-รายจ่ายและสินค้าเข้า-ออก สัปดาห์ละครั้ง

3. ส่วนใหญ่เมื่อเกิดปัญหาต่างฝ่ายต่างเจ็บ เพื่อให้อารมณ์สงบลง และทบทวนเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุของปัญหา หลังจากนั้นจึงกลับมาเจรจากันอีกครั้ง ยอมรับฟังความคิดเห็นของอีกฝ่าย ลดทิวฐิของตนเองลง หากการปฏิบัติดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ฝ่ายหญิงจะเป็นผู้ที่ยอมฝ่ายชาย เพราะถือว่าเป็นการให้เกียรติฝ่ายชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว และทำหน้าที่ดูแลครอบครัวมาตลอด และผู้สูงอายุจะไม่นำปัญหาจากการดำเนินธุรกิจมารวมกับปัญหาชีวิตคู่ และไม่นำปัญหาชีวิตคู่มารวมกับปัญหาทางธุรกิจ จากการประกอบธุรกิจทำให้ผู้สูงอายุมีเวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่จะใช้อยู่กับครอบครัว ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวค่อนข้างห่างเหิน แต่ในวันหยุดยาวหรือวันสำคัญต่างๆ ผู้สูงอายุจะร่วมทำกิจกรรมกับครอบครัว กิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่ คือ การทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา มีเพียงบางโอกาสเท่านั้นที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ

อภิปรายผล

ผู้สูงอายุที่ดำเนินชีวิตคู่ร่วมกันส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-80 ปี อาศัยอยู่กับลูกหลาน มีเพียงส่วนน้อยที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสเพียงลำพัง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับลูกหลานความจริงแล้วก็ไม่ต่างกับนักกับคู่สมรสที่อาศัยอยู่เพียงลำพังกับคู่สมรส เนื่องจากลูกหลานต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่ค่อยมีเวลาอยู่บ้าน ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่แนบแน่น ผู้สูงอายุรู้สึกเหงา หงุดหงิด และอารมณ์แปรปรวนง่าย อาจส่งผลทำให้เกิดการทะเลาะกันกับคู่สมรส จากอาการเครียดและไม่ทราบว่าแสดงออกในทางใด และอาจรวมถึงการเรียกร้องความสนใจ แต่น้อยครั้งที่จะเหตุการณ์เช่นนี้ เนื่องจากเมื่อเกิดการขัดแย้งกัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายหญิงยอม เพราะถือว่าเป็นการให้เกียรติฝ่ายชายซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ผู้สูงอายุจะมีความสุขเป็นพิเศษในวันหยุดยาวของลูกหลาน เพราะผู้สูงอายุจะมีเวลาอยู่กับครอบครัวและทำกิจกรรมร่วมกัน ส่วนใหญ่เป็นการทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา และเดินทางท่องเที่ยวไปในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งไม่บ่อยนักที่ผู้สูงอายุจะมีโอกาสเช่นนั้น จากปัจจัยแวดล้อมดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้ผู้สูงอายุตัดสินใจเลือกประกอบธุรกิจส่วนตัวร่วมกับคู่สมรส เพื่อหารายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว เป็นการแบ่งเบาภาระของลูกหลาน และทำให้ตนเองมีคุณค่าในสายตาของลูกหลาน อีกทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่ทำให้รู้สึกเหงา หรือโดดเดี่ยว การประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุจะอยู่ในรูปแบบธุรกิจเจ้าของร่วมกัน เป็นการค้าส่งและการค้าปลีกเสียส่วนใหญ่ เพราะ เป็นธุรกิจ

ที่สามารถทำได้ง่าย ใช้เงินลงทุนไม่สูง หน้าที่ความรับผิดชอบไม่มาก ส่วนใหญ่มีเพียง การขายสินค้า มีเพียงสัปดาห์ละครั้งเท่านั้นที่จะทำการตรวจสอบสินค้า และตรวจสอบรายได้ การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ จะมอบให้เป็นของฝ่ายขายเพียงผู้เดียว เป็นการลดความขัดแย้งทางธุรกิจ แต่การดำเนินธุรกิจร่วมกับคู่สมรสมีข้อเสีย คือ ปัญหาจากการดำเนินธุรกิจอาจส่งผลกระทบต่อเนื่องจนกลายเป็นปัญหาครอบครัวได้ แต่ผู้สูงอายุก็อาจใช้หลักการเดิม คือการที่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายยอมเสีย เพื่อจบปัญหาดังกล่าว หรืออาจอยู่เพียงลำพังสักพักเพื่อหลบหนีเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เมื่อจิตใจสงบลงจึงทำการปรับความเข้าใจกัน ทำให้ผู้สูงอายุคู่สมรส ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถดำเนินชีวิตและดำเนินธุรกิจร่วมกันมากกว่า 40 ปีขึ้นไป

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ชีวิตคู่และการดำเนินธุรกิจร่วมกันของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการดำเนินชีวิตคู่ที่มั่นคงและยั่งยืนของผู้สูงอายุ เข้าใจถึงเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุ และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุคู่สมรสคู่อื่นๆ ที่คิดจะดำเนินธุรกิจร่วมกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย ผู้วิจัยพบว่า บุตรหลานควรมีเวลาให้กับผู้สูงอายุ เพื่อไม่ให้ผู้สูงอายุรู้สึกเหงาหรือโดดเดี่ยว และควรหาเวลาว่างพาผู้สูงอายุเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อพักผ่อน คลายเครียดจากการดำเนินธุรกิจ และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันแนบแน่นให้กับครอบครัว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป จากการวิจัยผู้วิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจของผู้สูงอายุที่หย่าร้าง หรือคู่สมรสที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตไปแล้วมีความน่าสนใจ ดังนั้น ควรมีการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต และการดำเนินธุรกิจของผู้สูงอายุที่หย่าร้าง หรือคู่สมรสที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและธุรกิจ อีกทั้งยังเป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินชีวิต และการดำเนินธุรกิจของคนในแต่ละสถานภาพ

บรรณานุกรม

- วันทนา กลิ่นงาม. 2525. ภาพการณ์หย่าร้างของประชากรไทยระหว่างปี พ.ศ.2512-2521 : การศึกษาจากทะเบียนการหย่า. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร. 106 หน้า
- เทพชู ทับทอง. 2546. ผู้หญิงไทยในอดีต. สุวีริยาสาส์น. กรุงเทพมหานคร. 199 หน้า
- อานนท์ อาภาภิรม. 2516. ปัญหาสังคม. โอเดียนสโตร์. กรุงเทพมหานคร. 150 หน้า
- วิพรรณ ประจวบเหมาะ. 2542. การส่งเสริมสุขภาพกับปีศาจกลัวด้วยผู้สูงอายุปี 2542. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร. 15 หน้า

แบบแสดงหลักฐานการมีส่วนร่วมในผลงานทางวิชาการ

ประเภทของผลงานทางวิชาการ

☐ บทความทางวิชาการ

☐ ตำรา

☐ หนังสือ

☒ งานวิจัย

☐ ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น

ชื่อผลงานทางวิชาการ รูปแบบการใช้ชีวิตคู่และการดำเนินธุรกิจร่วมกันของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ระบุการเผยแพร่ การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยายและการจัดนิทรรศการทางวิชาการ ราชภัฏวิชาการเพื่อท้องถิ่น ครั้งที่ 6. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 14-16 กุมภาพันธ์ 2556. หน้า 26-29.

มีผู้ร่วมงาน จำนวน 3 คน แต่ละคนมีส่วนร่วมและหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้ :

ลำดับที่	ชื่อผู้ร่วมงาน	ปริมาณงานร้อยละ	หน้าที่ความรับผิดชอบ
1	เอกกฤต เลิศวิทยาประดิษฐ์	50	วางแผนการวิจัย, เก็บข้อมูล, วิเคราะห์ข้อมูล, เขียนรายงาน
2	สุพัตรา ม่วงลาด	25	เก็บข้อมูล, วิเคราะห์ข้อมูล, เขียนรายงาน
3	อรุณกมล คำสุพรม	25	เก็บข้อมูล, วิเคราะห์ข้อมูล, เขียนรายงาน

หมายเหตุ

หากผู้ร่วมวิจัยเป็นคนไทยให้เขียนชื่อและนามสกุลเป็นภาษาไทย

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

ลงชื่อ.....*อ.เอกกฤต*.....

(นายเอกกฤต เลิศวิทยาประดิษฐ์)

ลงชื่อ.....*สุพัตรา ม่วงลาด*.....

(น.ส.สุพัตรา ม่วงลาด)

ลงชื่อ.....*อรุณกมล คำสุพรม*.....

(น.ส.อรุณกมล คำสุพรม)